

VALTION TALOUDELLINEN
TUTKIMUSKESKUS

Labore

Opiskelijavalintauudistuksen seurantatutkimuksen loppuraportti

Hannu Karhunen, Tuomas Pekkarinen, Tuomo Suhonen ja Tuomo Virkola
03/06/2022

Taustaa

- Opiskelijavalintauudistus
 - Valintayhteistyö koulutusalojen sisällä
 - Valintakokeiden sisällöllinen uudistaminen
 - Todistusvalinta: Vuodesta 2020 väh. 50 %
- Tavoitteena
 - Sujuvoittaa siirtymiä toiselta asteelta korkeakouluihin
 - Parantaa opiskelupaikkojen kohdentamista

Seurantatutkimus

- Opetus- ja kulttuuriministeriön tilaama
- VATTin ja Laboren konsortio
 - VATT: Tuomas Pekkarinen ja Tuomo Virkola
 - Labore: Hannu Karhunen ja Tuomo Suhonen
- Miten uudistus onnistui tavoitteissaan?
 - Nopeuttiko uudistus siirtymiä?
 - Muuttiko uudistus opiskelupaikkojen kohdentumista?
 - Tehokkuus- ja tasa-arvonäkökulma

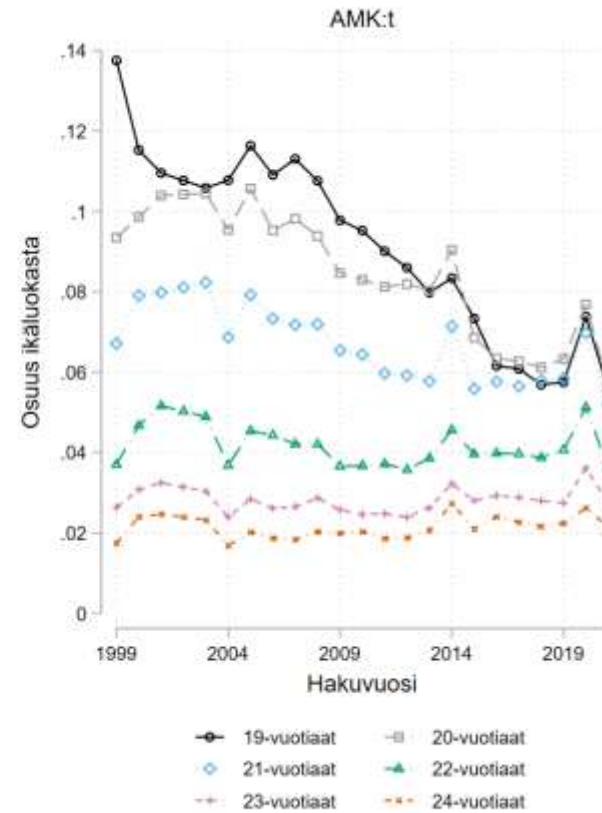
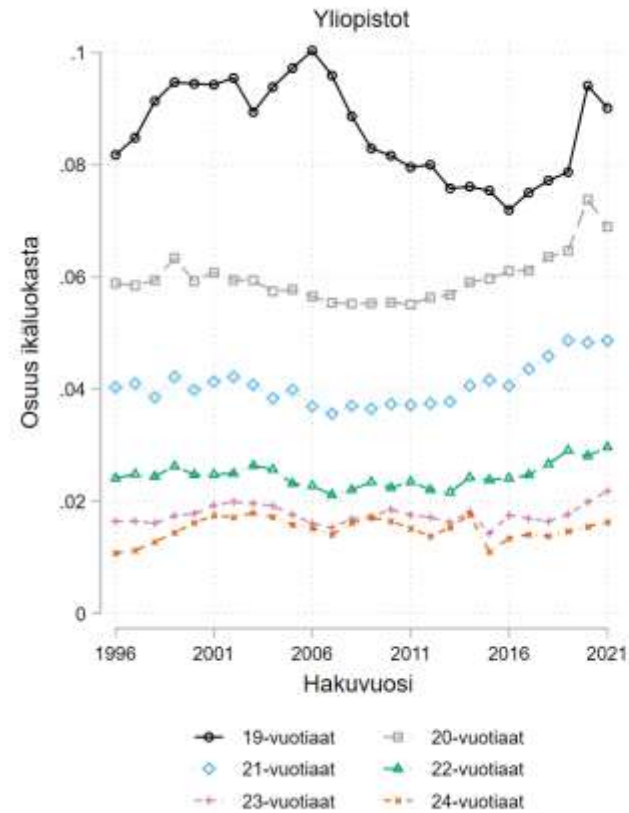
Seurantatutkimus

- Tilastokeskuksen ja OPH:n rekisteriaineistot
- Kuvailevaa tietoa hakijasuman kehityksestä
- Kuvailevaa tietoa hakukäyttäytymisen ja valikoitumisen muutoksista
- Uudistuksen toteutus ei mahdollista uudistuksen vaikutusten tutkimista
- Todistusvalinnan osuuden kasvun vaikutuksia voidaan kuitenkin tutkia opinto-ohjelma tasolla

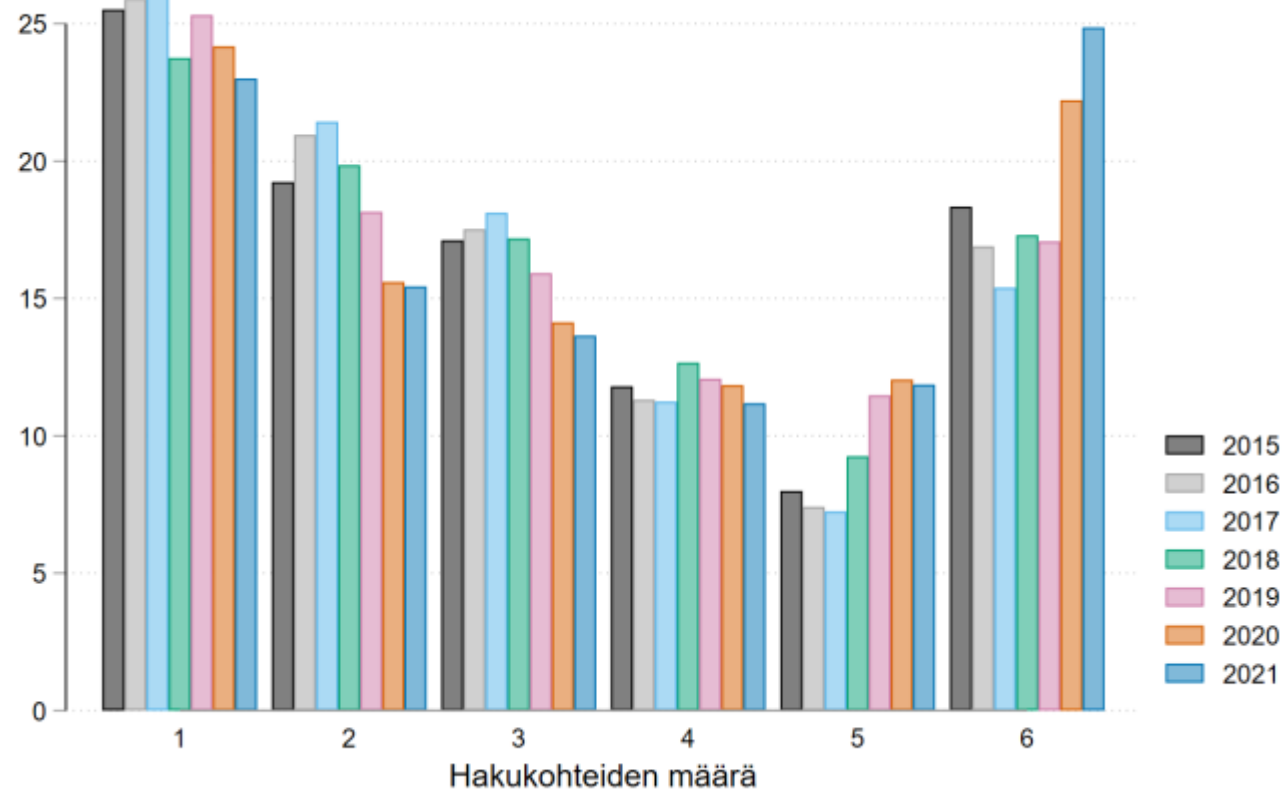
Opiskelijavalintamekanismit

- Muutos hajautetusta keskitetympään opiskelijavalintaan
 - Keskitetty: opiskelijat valitaan saman kokeen tulosten perusteella
 - Hajautettu: koulut käyttävät valinnassa omia kriteerejään
- Keskitetyn valinnan puolesta esitettyjä argumentteja:
 - Vähentää hakukustannuksia
 - Vähentää taktikoinnin tarvetta
 - Tehokkaampi kohdentuminen
- Hajautetun valinnan puolesta esitettyjä argumentteja:
 - Koulut osaavat itse valita sopivimmat opiskelijat
 - Osa hakijoista voi pärjätä paremmin hajautetussa mekanismissa

Hyväksytyt osuus ikäryhmittäin

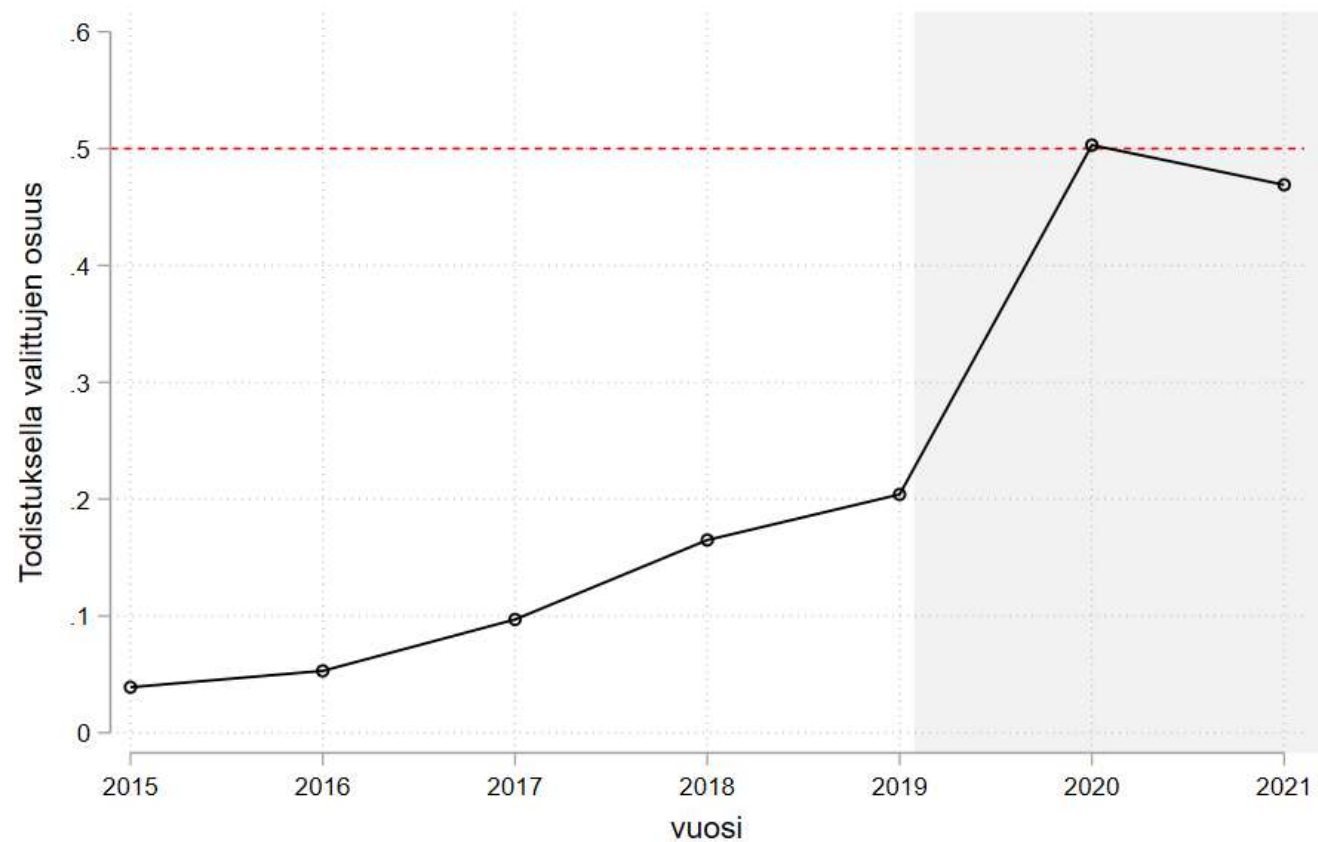
Hakutoiveiden määrä

Todistusvalinnan vaikutus

- Uudistus edellytti, että vähintään 50 % opiskelijoista valitaan todistusvalinnalla
- Todistusvalintaan siirtymisen vaikutuksia voidaan tutkia hakukohteen tasolla
- Differences-in-differences –asetelma:
 - Treatment-ryhmä: hakukohteet, jotka nostivat todistusvalinnan osuutta uudistuksen seurauksena
 - Verrokkiryhmä: hakukohteet, jotka valitsivat vähintään 50 % opiskelijoistaan todistusvalinnalla jo ennen uudistusta
- Muutokset verrokkiryhmässä kertovat siitä, mitä treatment-ryhmässä olisi tapahtunut ilman todistusvalintaan siirtymistä

Todistusvalinnalla valittujen opiskelijoiden osuus

Todistusvalinnan vaikutuksia

- Tutkitaan vaikutuksia seuraaviin muuttujiin hakukohdetasolla
 - Hakutoive, etäisyys hakijan kotikunnasta, hakijoiden ikä ja sukupuoli
 - Hakijoiden pohjakoulutus
 - Hakijoiden ylioppilasarvosanat
 - Hakijoiden sosioekonominen tausta
- Tulokset erikseen hakijoille, hyväksytyille ja paikan vastaanottaneille
- Lisäksi tutkitaan vaikutuksia paikan vastaanottaneiden opintomenestykseen ensimmäisenä lukuvuonna

Tuloksia: hakijoiden ominaisuudet

- Hakijat tulevat suuremmalla todennäköisyydellä valituksi 3.-6. hakukohteeseensa
- Pienempi osa hyväksytyistä ja paikan vastaanottaneista opiskelijoista asuu samassa kunnassa, missä oppilaitos sijaitsee
 - Noin 10 %:n negatiivinen vaikutus todennäköisyyteen
- 19-vuotiaiden hyväksytyjen ja paikan vastaanottaneiden osuus kasvoi merkittävästi
 - Noin 25 %:n positiivinen vaikutus todennäköisyyteen
- Ei vaikutuksia sukupuolijakaumaan
- Ei selviä vaikutuksia sosioekonomiseen taustaan

Tuloksia: hakijoiden pohjakoulutus

- Ylioppilastutkinnon suorittaneiden osuus hyväksytyistä ja paikan vastaanottaneista kasvoi
 - Noin 10 %:n positiivinen vaikutus todennäköisyyteen
- Vastaavasti sekä yo- että ammatillisen tutkinnon suorittaneiden osuus laski
- Vaikutukset suurempia ammattikorkeakouluissa
- Ei muutoksia muissa pohjakoulutusryhmissä

Hakijoiden ylioppilasarvosanat

- Todistusvalinnan kautta hakevat ja valitut pärjäävät keskimäärin paremmin yo-kokeissa
- Hyväksytyillä ja paikan vastaanottaneilla korkeammat arvosanat erityisesti:
 - Äidinkielessä
 - Pitkässä ja lyhyessä matematiikassa
- Vaikutukset suurimpia äidinkielessä

Opintomenestys

- Todistusvalinnan kautta paikan vastaanottaneet suorittavat vähemmän opintopisteitä
 - Vaikutus noin – 2 opintopistettä (n. 4 %)
- Tämä vaikutus selittyy sillä, että suurempi osa todistusvalinnalla valituista on poissa syys- tai kevätlukukauden
- Todistuvalinnan kautta valitut hakevat suuremmalla todennäköisyydellä uudestaan seuraavana vuonna
 - Noin 60 %:n positiivinen vaikutus todennäköisyyteen

Lopuksi

- Uudistus tehosti hakukäyttäytymistä
 - Haut kohdistuivat useampiin kohteisiin ja laajemmalle alueelle
 - Hakukohteiden lukumäärän rajoittamisen mielekkyys?
- Uudistus näyttää parantaneen nuorimpien hakijoiden asemaa
 - 19-vuotiaiden osuus hyväksytyistä ja paikan vastaanottaneista kasvoi
- Ei vaikutuksia koulutuksen periytyvyyteen tai valittujen sukupuolijakaumaan
- Jatkossa selvitettävä:
 - Miten uudistus vaikutti valmistumisikään
 - Miten uudistus vaikutti toisen asteen ainevalintoihin